

هو اعلى

بىانات دربارہ

بىعنىر و تحول رىشورس حوزہ نوسرا اسما

روز جمعه ۲۷ جمادى الاوى ۱۴۹۰ هجرى قمرى

حضرت علامه آىة الله حاج سىد محمد حىن سىنى طهرانى

قدس الله نفسه الزكىة

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ
وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

آقا مبارک باشد! مساکم الله بالخیر! مساکم الله بالخیر! مساکم الله بالخیر!
مساکم الله بالخیر! خُب چطور است وضعیّت؟ خوب است درسها و اینها؟
آن روز که شما اینجا درس آقای آیه الله شریانی رفتید، دیگر بعد به ما
خبر ندادید که چطور بود وضعش، رفتید قم؛ و بعد آقای آسید محسن و اینها
پیش ایشان یک درس گذاشتند و معلوم می شود مرتّب نیست. البتّه این درس هم
برایش خوب است ادامه بدهند إن شاء الله، و بعد یک اصول هم بگذارند.
آنوقت شما از قم بفرمائید که چه خبر است؟

- [مخاطب]: آنجا از نظر فقه و اصول خیلی توفیری با اینجا نمی‌کند.

- [مرحوم علامه]: بله.

- [مخاطب]: می‌ماند قضیه حکمتش که آن هم منحصر شده فقط به آقای

حسن زاده.

- [مرحوم علامه]: حسن زاده؟

- [مخاطب]: بله؛ ایشان هم فقط یک اُسفار می‌گویند که امسال شروع

کردند؛ یعنی درس دیگری در فلسفه نمی‌گویند. یک فُصوص هم از قبل داشتند،

سه، چهار سال قبل که آن هم دارند ادامه می‌دهند.

- [مرحوم علامه]: بله.

- [مخاطب]: یعنی دیگر آقای جوادی هم مثلاً فلسفه نمی‌گویند؛ حتی

رفتیم گفتیم که: شما آقا مثلاً اُسفار بفرمائید! ایشان گفتند که: نوارهای من هست

و من مجال دیگر برای این درسها ندارم.

- [مرحوم علامه]: بله.

- [مخاطب]: یعنی موردش مثلاً در خصوص حکمت است که آنهم

منحصر به یک نفر است.

- [مرحوم علامه]: خُب باز هم خوب است یک نفر مرتب بگوید، حالا

شما درس ایشان می‌روید؟

- [مخاطب]: بله.

- [مرحوم علامه]: خُب ایشان چطور می‌گویند؟ برداشتتان از درس ایشان

چگونه است؟

- [مخاطب]: فرقی این است که خُب، در این جهت مثلاً تتبع می‌کنند، دقت زیاد در کتاب دارند، طلاب را خیلی تشویق می‌کنند به اینکه به تمام مثلاً متن‌های کتاب پردازند و رجوع کنند.

- [مرحوم علامه]: بله؛ خیلی خوب، بسیار خوب، خیلی خوب. امروز آمدید؟

- [مخاطب]: بله، همین امروز، بله.

- [مرحوم علامه]: شما چطور؟ با اهل بیت آمدید؟

- [مخاطب]: بله.

- [مرحوم علامه]: شما که حتماً باید با اهل بیت بیائید دیگر!

- [مرحوم علامه]: شما چطور؟

- [مخاطب]: بله

- [مرحوم علامه]: آنوقت کجا هستید؟

- [مخاطب]: مسافرخانه.

- [مرحوم علامه]: مسافرخانه که صحیح نیست شما بروید؛ شما بروید منزل خودتان! این آقایان عاریه هستند، منزل مال جنابعالی است، عرض می‌شود: بروید و کودتا کنید و در و پنجره‌اش را هم بشکنید! آدم بیاید توی مشهد پیش امام رضا، خانه هم داشته باشد بعد برود توی مسافرخانه!! به کدام شرعی؟! به شرع ما صحیح نیست.

همه منزل، منزل شماست؛ اینجا هم بفرمائید عیب ندارد خیلی خوب است، ولی باید کار خودتان را خودتان بکنید، در را باید باز کنید، غذا را باید خودتان بپزید؛ اینجا دیگر در واقع مال مهمان نیست.

بله، این درس حکمت که در این حوزه‌ها از بین رفته، این یک ضایعه‌ای است! و من خیال می‌کنم که درست روی نظر همان استعمار کلی و استعمار بزرگ است که برای از بین بردن تحقیق و علم و تدقیق و استواری قرآن و اینها، اینها را از بین بردند.

سابقاً درس حکمت در حوزه‌ها گفته می‌شد؛ در نجف اشرف درسهای حکمت بوده؛ و جلسات تدریس «حکمت» و «عرفان» جدا جدا؛ و اساتید در الهیات بحثها داشتند و جلسات داشتند؛ و شاگردهای دویست نفر، سیصد نفر بوده!

آقای **آشوخ علی محمد نجف آبادی** (که به نام آخوند گربه معروف است) که بعد از اتمام دروس سطح آمد خدمت مرحوم **میرزای شیرازی**، که بعد آمد در نجف، سالیان دراز در مسجد شیخ و ترکها و اینها، جلسه تدریس داشت و خیلی مرد وارسته‌ای هم بود؛ و صاحب مقامات بوده و معروف است.

شیخ الشریعة اصفهانی، (شیخ شریعت معروف) این از اساتید معقول بوده! اصلاً دیگر آخر عمر مرجعیت افتاد گردنش، و الا عمده تبخر ایشان در معقول بوده و از اساتید معقول؛ و در نجف جلسات معقول داشت.

آشوخ محمد حسین کمپانی اخیراً همینطور.

استاد مرحوم علامه طباطبائی، **آسید حسین بادکوبه‌ای**، **آسید حسین بادکوبه‌ای**، آن از اعلام مدرسین حکمت بود.

آسید محمد باقر اصطهباناتی او استاد همین آشوخ محمد حسین کاشف الغطاء بوده؛ آن هم از اساتید حکمت بوده.

خیلی رایج و دائر بوده! بعد دیگر اینها برای اینکه بشکنند و دیگر خوب وقتی که آن گلاستون (رئیس مجلس لردها در انگلستان بود و پست نخست

وزیری داشته و مرد یهودی، یهودی الأصل بود و صهیونیزم بود، عجیب بوده!) در روی تریبون قرآن را روی زمین می‌کوبد و اعلان می‌کند که: «تا هنگامی که این قرآن باقی است، ادامه استعمار انگلستان در سرزمینهای مسلمان‌نشین محال است.» شاید درست از همان وقت که این حرف زده شد تا به حال، ما این را نسبت به دروس حکمت و قرآن احساس می‌کنیم! حالا این چه رابطه مستقیمی هم با این جهت دارد؟! و قرآن را باید بردارند دیگر، چطور برمی‌دارند؟ یکی از اقسامش این است که: بایستی که دروس معقول خوانده نشود، توحید برای مردم روشن نشود، مردم به همین درسهای سطحی اکتفاء کنند. خُب این فرهنگ اسلام است دیگر! از همان وقت دیگر ما می‌بینیم درست، این تدریس آمد پائین.

خُب چطور می‌آید پائین؟! این آقا می‌خواهد درس شروع کند می‌گوید: چی شروع کنم؟ می‌گویند: آقا حالا درس حکمت خیلی لازم که نیستش، فقه و اصول شروع کنیم! آنهم می‌بیند رفیقش فقه و اصول شروع کرده، آنهم شروع می‌کند! بعد دو مرتبه یک درس حکمت از بین می‌رود، دیگران می‌گویند؛ بعد کم‌کم، کم‌کم، کم‌کم، به جایی می‌رسد که واقعاً الآن اگر در نجف کسی یک درس حکمت بدهد، این معنایش این است که خودش را ضایع کرده! اصلاً نابود کرده! شرافتش را فروخته! این مُستهجن است!!

این درس قمی که الآن شما می‌بینید راه افتاده اینها همه‌اش مال علامه است، زنده کرد قم را! ایشان باصطلاح انقلاب علمی ایجاد کرد و از همه چیز گذشت! خودش می‌توانست درس فقه و اصول تشکیل بدهد، آیه الله و بیرونی و اندرونی و شهریه و غیره.

و در همان پیغام هم گفتند، مخصوصاً این عبارتشان: «که ما از دیگران کمبودی نداریم»؛ یعنی همه بفهمند!

و ایشان شروع کرد برای اینکه امثال ایشان یک چند نفری پیدا بشوند و جمع بشوند و علم بشوند و قم را بگردانند؛ و وقتی که خودشان رفتند، پشتیبانی داشته باشد.

آخر حکمت یعنی درس کلام؛ کلام اسلامی یعنی پشتیبان مسائل اعتقادی، پشتیبان امامت، پشتیبان معاد، پشتیبان توحید، ردّ نصاری، ردّ کمونیستها، و ردّ مادیین همه با حکمت است دیگر!

والّا این آقایانی که حکمت نخواندند اگر مرجع هم بشوند از شان پرسید: فلان مسأله؟ می مانند تویش! هیچی!! و یک قضیه ای پیش بیاید، یک سر و صدایی یکجا بشود بر علیه دین، یک اقداماتی بشود، فقط همین آنها غصّه می خورند؛ و اما نه، آنهایی که درس خوانده هستند غصّه نمی خورند آنها می زنند و می بُرنند، یا در سخنرانی شان یا در نوشته جاتشان یا بواسطه همان شاگردانشان قلبشان مطمئن است و انتشار می یابد.

بله، در نجف که بکلی از بین رفت، بکلی از بین رفته دیگر! بکلی! در قم هم که از بین رفته بود و حُب الحمدلله علامه دو مرتبه آن را احیاء کرد.

یکی از علماء که الان حیات دارد دیگر، از ائمه جماعت معروف طهران است. این خودش نقل کرده بود که من در نجف به یکی از بزرگان گفتم که: آقا چرا شما یک درس تفسیر شروع نمی کنید؟! حُب با این درسهایی که دارید (فقه و اصول)، یک درس تفسیر هم بگوئید! گفت: «اگر من درس تفسیر شروع کنم خلاصه از بین می روم!» (چون با این شخص هم خیلی رو درباستی نداشت و خیلی خودمانی بود) این گفته بود: «شأنیت و مقام من این است که اکتفا کنم و

شأن من نیست که من تفسیر بگویم.» این گفته بود: پس چرا علامه طباطبائی شروع کرد؟! گفت: «او اُضحیة کرد خودش را!» یعنی قربانی کرد خودش را.

- [مرحوم علامه]: این مقالاتی که آقای سروش نوشته دیدید؟

- [مخاطب]: بله.

- [مرحوم علامه]: خیلی چَرَنَد نوشته! یعنی واقعاً چرند نوشته!! و نه مبدأ دارد نه منتهی دارد، هرچی دستش آمده نوشته، بدون اطلاع! بدون سرمایه! بدون ماده! اصلاً یک اسم «دکتر» روی اینها می‌شنوید، واقعاً خیال می‌کرد که یک چیزی است، حالا فهمیدیم که اصلاً و اُبدأ! اصلاً و اُبدأ!! خیلی منحرف! خیلی خیلی منحرف! و مطالب بی‌اساس و بی‌پایه و بی‌بنیاد.

بله، این دو تا همین مقاله‌اش را برای بنده آوردند و من دیدم؛ خیلی عجیب! خیلی خیلی عجیب است اینطور درباره‌ی ایشان خیال می‌کردیم!!
بحثی که الآن در همین نوشتجاتی که الآن مشغولم (کتاب به نام «نور ملکوت قرآن» است) دیگر الآن صددرصد، صد صفحه در ردّ ایشان تا بحال نوشتیم؛ شاید مثلاً تمام مطالب ایشان بخواهد ردّ بشود صد، صدوپنجاه صفحه دیگر لازم داریم.

- [مخاطب]: توی همین مباحث یک سلسله مفصل، خیلی مفصل‌تر از این در طول مثلاً دو سال دانشگاهی به دانشجویها درس می‌دادند و جزوه‌هایش را پخش می‌کردند.

- [مرحوم علامه]: خُب بدبخت آن دانشجویها! آن دانشجویها! آن دانشجویها چه بلائی به سرشان می‌آید؟! این افراد خُب به نظر استادی نگاه می‌کنند، حرفهایش را تلقی به قبول می‌کنند.

تا یک آدمی که شیفتهٔ خارج و تمدن خارج و علوم امروز و جدید و اکتشافات و شیفتهٔ منظر اروپا و اینها برایش خیلی جالب است، نیوتن و اینها برایش به اندازه‌ای مُعجَبند که عرض می‌شود: مثلاً دربارهٔ او «جان لاک» می‌گوید:

«او یگانه مردی بود که دویست سال فلسفهٔ اروپا را در دست گرفت و کاخ عرفان و فلسفه را لای‌روبی کرد، و فلان کرد، و خاک رومی کرد.»

نیوتن؟! کدام فیلسوف خارجیست که این کارها را کرده؟! و بعد خیلی است! خیلی چرند! خیلی چرند!! فلسفهٔ ماوراء الطبیعة را قاطی کرده با این فلسفه، این که از بین رفته آن هم باید از بین برود! اصلاً از نو باید فلسفه‌های نوئی بنا کرد و موزون ساخت؛ و همین فلسفهٔ مابعد الطبیعة از نو بایستی که موزون بنا کرد و ساخت. اینهاست دیگر!^۱

مطالب این آقای «پرتوی از قرآن» راجع به جن که: «يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنْ الْمَسِّ»^۲ این جن به معنی «صرع» آمده؛ و علامه که ردّ می‌کنند این حرف را، آنوقت ایشان بر علیه علامه می‌نویسد که مثلاً:

«خلاصه این پایه، پایهٔ علمی ندارد، و برای خود ایشان هم قابل قبول باشد ولی آن کسی که کلامی باشد یا اشعری باشد می‌تواند کلام ایشان را قبول نکند.»

این حرف منطقی است؟! اگر کسی روی نتیجه، برهان، دلیل بیاورد آدم باید بگوید: این حرفها قبول نیست، چون اشعری قبول ندارد؟! چون این کلامی

۱- این مطالب را مرحوم علامه آیه الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی در کتاب:

نگرشی بر مقاله بسط و قبض تئوریک شریعت ص ۴۹، مبسوطاً توضیح داده‌اند.

۲- سوره البقرة (۲) قسمتی از آیه ۲۷۵.

قبول ندارد؟! و همینطور خیلی خیلی باطل است! و خطرش بیش از این چیزهاست! بیش از دکتر شریعتی است! دکتر شریعتی سطحی بود. این که گفتم یاد شما کردم خیلی، روی این جهت بود دیگر! گفتم الحمدلله ایشان را خدا نجات داد! بله.

آشیخ مرتضی حائری، درس ایشان می‌روید دیگر؟
- [مخاطب]: آقای آشیخ جواد تبریزی هست، با آقای امیرزا هاشم آملی، با آقای لنکرانی.

- [مرحوم علامه]: سه تا درس می‌روید؟
- [مخاطب]: بله، البته آقای آملی خیلی کم درس می‌دهند.
- [مرحوم علامه]: اصول یا فقه؟
- [مخاطب]: فقه؛ آقای آشیخ جواد هم چهارشنبه‌هاشان را یک درس دیگر می‌دهند؛ البته فقه باز درس می‌دهند، منتهی نه فقه آن سلسله؛ چهارشنبه‌ها حدود می‌گویند که باز آن هم ما شرکت نمی‌کنیم.

[إقامه نماز مغرب]

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ *
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ * غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

۱- سوره الحمد (۱) آیات ۱ تا ۷.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ * الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ * يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ
أَخْلَدَهُ * كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ * وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ * نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ *
الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ * إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ * فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ﴾^١

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

١- سورة الهمزة (١٠٤) آيات ١ تا ٩ .

بِحَوْلِ اللَّهِ وَقُوَّتِهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ *
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ * غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ * وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَشِعَةٌ * عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ * تَصَلَّى
نَارًا حَامِيَةً * تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ عَائِنَةٍ * لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ * لَا يُسْمِنُ وَلَا
يُعْنَى مِنْ جُوعٍ * وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ * لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ * فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ * لَا تَسْمَعُ
فِيهَا لَغِيَةً * فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ * فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ * وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ * وَنَمَارِقُ
مَصْفُوفَةٌ * وَزُرَابِيٌّ مَبْثُوثَةٌ * أَفْلا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ * وَإِلَى السَّمَاءِ
كَيْفَ رُفِعَتْ * وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ * وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ * فَذَكِّرْ
إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ * لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ * إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ * فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ
الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ * إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ * ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ﴾

[قنوت]

﴿رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾^١ ﴿رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ
إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾^٢ ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾^٣ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ
رَءُوفٌ رَحِيمٌ^٤

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

١- سورة الكهف (١٨) ذيل آيه ١٠ .

٢- سورة القصص (٢٨) ذيل آيه ٢٤ .

٣- سورة الأنبياء (٢١) ذيل آيه ٨٩ .

٤- سورة الحشر (٥٩) ذيل آيه ١٠ .

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى كُلُّهَا لِلَّهِ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَخَدَهُ لِشَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُوْلُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ
مُحَمَّدٍ وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ

بِحَوْلِ اللَّهِ وَ قُوَّتِهِ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ
اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ
اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ وَ احْشُرْنَا مَعَهُمْ، إِلَهِي عُبَيْدِكَ بِفَنَائِكَ مَسْكِينِكَ
بِفَنَائِكَ فَقِيرُكَ بِفَنَائِكَ سَائِلُكَ بِفَنَائِكَ

اللَّهُ أَكْبَرُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لِشَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَ رَسُوْلُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ مُحَمَّدٍ؛ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ

وَ بَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ.

[اقامه نماز عشاء]

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ *
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ * غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي
مِلَّتِنَا فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ * وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ
بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ * وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ
عَنِيدٍ * مِّنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ * يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ
وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ * مَثَلُ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا
يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ * أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ * وَمَا ذَلِكَ عَلَى

١- سورة الحمد (١) آيات ١ تا ٧ .

اللَّهُ بَعَزِيرٌ * وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
 تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ
 سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرِعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ * وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ
 إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ
 سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَا أَنْفُسُكُمْ مَا أَنَا
 بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ
 الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ * وَأَدْخِلِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
 تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿١٤﴾

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

١- سورة إبراهيم (١٤) آيات ١٣ إلى ٢٣ .

بِحَوْلِ اللَّهِ وَ قُوَّتِهِ أَقْوَمُ وَأَقْعَدُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ *
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ * غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ
وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ * تُؤْتِي أَكْثَرَهَا كُلِّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ * وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ
مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ * يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ * أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ * جَهَنَّمَ يَصَلَوْنَهَا وَيَبْسُ الْقَرَارُ *
وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ * قُلْ
لِعِبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِمَّن قَبْلُ أَنْ
يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالٍ * اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي
الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْآتَنَهْرَ * وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمْ

الَّيْلِ وَالنَّهَارِ * وَءَاتَكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا
إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ^١

[قنوت]

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا، واجْزِهِمَا بِالْإِحْسَانِ
إِحْسَانًا وَ بِالسَّيِّئَاتِ غُفْرَانًا، رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ،
﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ لِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ﴾^٢ رَبِّ
لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَالِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَالِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

١- سورة إبراهيم (١٤) آيات ٢٤ إلى ٣٤ .

٢- سورة نوح (٧١) صدر آية ٢٨ .

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَ رَسُوْلُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ مُحَمَّدٍ وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ وَ قَرِّبْ
وَ سَيَلَّتَهُ وَاحْشُرْنَا مَعَهُ.

بِحَوْلِ اللَّهِ وَ قُوَّتِهِ أَقُومُ وَ أَقْعُدُ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ
اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ
اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ مُحَمَّدٍ
اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ ءَالِ مُحَمَّدٍ
اللَّهُ أَكْبَرُ

بِحَوْلِ اللَّهِ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ
اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُ أَكْبَرُ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي

اللَّهُ أَكْبَرُ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ وَاخْشِرْنَا مَعَهُمْ، إِلَهِي عُبَيْدِكَ بِفَنَائِكَ مَسْكِينِكَ بِفَنَائِكَ فَقِيرِكَ بِفَنَائِكَ سَائِلِكَ بِفَنَائِكَ.

اللَّهُ أَكْبَرُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ.